

AS XENTES DO LÉREZ EN LOITA POLO SEU RÍO

Roberto Vázquez e Dionisio Pereira

EN PROXECTO SEIS NOVOS ENCOROS DE FENOSA NO LÉREZ

Unión Fenosa pretende recuperar unha vella concesión hidroeléctrica de 1977 que desertizou medio concello de Cerdedo, e renova para construír 6 novas "minicentraís", que afectarán aos Concellos de Cerdedo, Campo Lameiro e Cotobade. É esta unha pésima nova tanto para a veciñanza dos tres Concellos implicados, como para os amantes do río en xeral. Non hai tales minicentraís, pois o salto nº1 (Cutián) e nº5 (Pedre), teñen máis de 24 metros de altura, converténdose en grandes encoros. O cauce do río interrómpe-se totalmente ó ser turbinado, polo tanto non hai caudal ecolóxico e os peixes non circulan.

Convén facer fincapé en que a día de hoxe, hai nada menos que 20 solicitudes de minicentraís na conca do Lérez (8 entre Forcarei e Cerdedo; 6 entre Cerdedo e Cutián; 4 entre Cutián e Bora; 2 no Alfofrei), unha xa está declarada de utilidade pública e pendente de comezar as obras de construción, e 4 levan tempo funcionando. Está claro que este camiño leva dereito a un río morto para a

pesca e con gravísimos problemas medioambientais; os exemplos do Miño e do Sil, son concluíntes ao respecto. Resulta, pois, contradictorio que o conselleiro de Medio Ambiente, Sr. Del Álamo, ande a depositar 5.000 alevíns de salmón no Lérez ao seu paso por Redonde (Campo Lameiro) e teña en previsión deitar 25.000 máis. Pouco futuro lles agarda, se Augas de Galicia atende ás devanditas solicitudes.

Numerosas paraxes naturais e elementos patrimoniais resultarían estragados: sabemos de muíños e fervenzas asolagadas no tramo do San Xusto, en Sacos; de pontes romanas ou medievais como a de San Xusto ou a de Pedre, que resultarían afectadas; de rotas de sendeirismo, tal a que une Pedre coa ponte de San Antón (en Cerdedo), e coincidente cunha calzada romana, parcialmente desaparecida, así como un sen fin de muíños. A ponte romana de Pedre e a súa calzada están inventariadas como conxunto histórico, o patrimonio non é a ponte como elemento illado (que pretenden trasladar), senón o conxunto e o seu contorno. Por todo iso cumpría revisar con lupa os respectivos estudos de impacto ambiental e redactar alega-

cións a oito, así como que os Concellos e todo o tecido asociativo da conca do Lérez, desde Acibeiro ata a capital pontevedresa, se pronunciaran en contra das pretensións de "Unión Fenosa" e do resto das empresas solicitantes. Porque a recuperación do río Lérez para uso e aproveitamento da cidadanía, é cousa de todos e de todas.

Froito desa necesidade foi a creación da Coordinadora pola defensa do río Lérez, integrada por 24 colectivos veciñais, ecoloxistas, comunidades de montes, e partidos políticos (salvo o PP), presentando ante Augas de Galicia (como tal Coordinadora e de xeito individual), demandas de diversa índole, como as que se indican a continuación.

Unha concesión caducada

Desde a perspectiva administrativo-legal, os dereitos da concesión están lexitimamente caducados e o proxecto presentado non é unha modificación. É un proxecto novo e, polo tanto, require da tramitación completa dunha nova concesión.

A declaración de utilidade pública, para un negocio privado

O art. 75 da Constitución Española garante o dereito dos cidadáns ó aproveitamento do medio ambiente. A Xunta de Galicia identifica, erradamente, as minicentraís coas enerxías limpas, a pesar de ser un aproveitamento privativo, un negocio lucrativo sen beneficio social e totalmente incompatible con outros usos do río. Inténtase que prevaleza o negocio privado sobre o ben público, cun grande impacto paisaxístico, social, cultural e económico cando o aproveitamento hidroeléctrico figura en 6º lugar na lista oficial de aproveitamentos fluviais. Preséntase o proxecto como dinamizador da bisbarra, o cal é absolutamente falso xa que a repercusión económica e laboral na zona será mínima.

Pepe Salvador

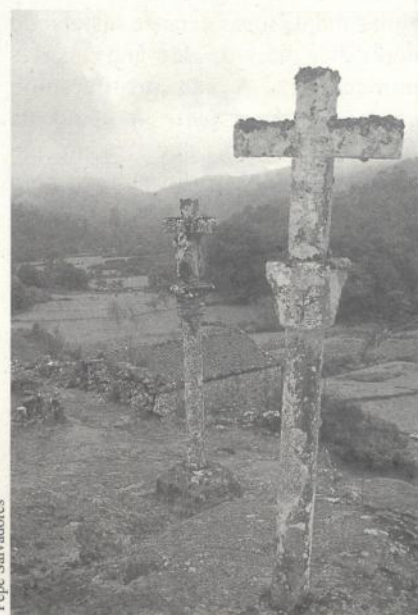
O Estudo de impacto ambiental, pouco fiable

O estudio de impacto ambiental presentado por Unión Fenosa é pouco fiable. Sobrevalóranse os efectos positivos (¿hainos?) e non se mencionan os negativos. Neste caso produciríanse os efectos dun grande encoro, posto que se pretende asolar 12 km. de río facendo desaparecer hectáreas de vexetación arborícola de ribeira e a fauna fluvial. A ruta de sendeirismo do Lérez está a ter unha grande demanda social neste intre e este proxecto ameaza a posibilidade de practicar calquera deporte de natureza (sendeirismo, pesca, etc.). Ademais, o tramo do Lérez do con-cello de Cerdedo está incluído na Rede Natura da Xunta como espacia a conservar.

Agárdase que as alegacións teñan resultados positivas, toda vez que teñen unha base moi sólida. En caso de non ser así, acudiríase á vía xurídica para recorrer a declaración de utilidade pública, existindo materia suficiente para un recurso contencioso administrativo.

ESCASO INTERESE DAS MINICENTRAIS PARA GALIZA

Xa pasaron os tempos en que o absoluto desenrolo do noso país facía preciso dotarnos dun abastecemento enerxético que servira de cimento para a creación dunha industria forte e estable, que enriquecera ó noso país e acollera a man de obra que fuxía do agro. Hoxe en día, Galiza exporta a metade da electricidade que produce sen recibir un peso a cambio, pois o negocio está nas mans de empresas privadas que pagan os seus impostos fóra do noso país e os responsables políticos que nos "gobernan" non teñen valor para impoñerlles un canón pola repercusión social e paisaxística da súa actividade. Calquera empresa transformadora ten uns custos derivados da extracción ou adquisición da materia prima, as eléctricas non. Mercan vales enteiros a prezos irrisorios ou alugan montes a cambio de cantidades insultantes en relación ós miles de millóns que lle reporta o uso deses terreos, que non son de ningún e *son de todos*. ¿Pode un indi-

Pepe Salvadores

viduo mercar a Natureza e privar ó resto dos individuos e especies do seu aproveitamento? Unión Fenosa si, ou iso está por ver segundo sexa a resolución da Xunta ó respecto.

A abusiva e irracional instalación de centrais hidroeléctricas está causando graves danos á vida dos ríos galegos. En todo o norte da

CENTOS DE PERSOAS ACUDIRON Á CHAMADA DA COORDINADORA POLA DEFENSA DO RÍO LÉREZ

O pasado 14 de outubro, os veciños do val do Lérez e cantos se achegaron ata Pedre, tiveron a oportunidade de gozar dunha xornada de esparcemento e san exercicio coñecendo o contorno natural dese tramo do río. A Asociación de Veciños e a Comunidade de Montes de Pedre (coa colaboración do BNG de Cerdedo), organizaron unha ruta de sendeirismo desde o muíño da Serra con paradas na capela de San Lourenzo (ambos en Serrapio) e a Ponte romana de Pedre, rematando na casa veciñal de Pedre coa inauguración dunha exposición fotográfica sobre o río Lérez, as construcións que o rodean e o contorno paisaxístico, cedida pola Asociación Cultural Cedofeita de Lérez. En cada unha das paradas fíxose unha pequena exposición acerca das construcións visitadas, expoñendo as consecuencias que o encoro proxectado para a zona terá sobre cada unha delas e o seu contorno, disfrutando á chegada a Pedre dunha agradable charla de Xosé Fortes Bouzán sobre a necesidade de preservar o noso río.

A resposta a esta iniciativa foi realmente positiva (como merecía o motivo da convocatoria), contandó coa asistencia duns centos de persoas entre as que se atopaban representados diversos colectivos e entidades como

asociacións de veciños e comunidades de montes dos arredores, a Coordinadora pola Defensa do río Lérez, Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza (ADEGA), Asociación Cultural Cedofeita de Lérez, Asociación pola Defensa da Ría de Pontevedra, Concello de Cerdedo, e tódolos partidos políticos con representación no concello, destacando a presenza do alcalde de Vilaboa, verdadeiro coñecedor de loitas veciñais contra decisións arbitrarias da Xunta de Galicia. O feito de ter obtido tan importante resposta á convocatoria (máxime tendo en conta a choiva que incomodou considerablemente ó longo de todo o traxecto), demostra a extensión e intensidade da conciencia da necesidade de conservar o noso río para uso e deleite de todos e non como elemento privado de aproveitamento exclusivamente mercantil. Queren deixarnos sen o río para gañar cartos vendendo electricidade a Europa. ¿É que non teñen suficientes encoros ó longo do noso país? ¿É que pretenden converter Galiza nun grupo de cidades rodeadas de páramos deshabitados adicados á produción de electricidade, enchendo o país de parques eólicos e encoros mais ou menos "minis"?

península e en comarcas situadas en zonas montañosas estanse instalando desde hai máis de dez anos moitas minicentraís. A súa proliferación débese en gran parte ó apoio da Administración, xa que erradamente considera que é un bo método para reducir a emisión de gases nocivos producidos polas centrais térmicas, cando aínda non se ten substituído un só quilovatio das térmicas pola enerxía hidroeléctrica. Que se queira reducir a emisión de gases de centrais térmicas para protexer a calidade do aire, non implica que sexa ambientalmente saudábel a destrución dos nosos ríos. En concreto, para a súa construción tálase o bosque de ribeira, canalízase e drágase o cauce, destrúese o hábitat de salmóns e troitas e o fluxo das augas pasa a depender das comportas.

O estado español ten unha potencia eléctrica instalada de 43.000 megavatios, mentres que o record de consumo, alcanzado en decembro de 1998, foi de 29.000. E dicir, hai un evidente exceso de capacidade productora, polo que cae polo seu propio peso o argumento de que é preciso erguer máis presas. É máis, Galiza é unha rexión exportadora de enerxía, co que non é válido

o argumento de asegurar a demanda interior. Entón, ¿por qué estamos inmersos nun proceso de destrución tal dos nosos ríos? Isto débese a que os titulares de minicentraís gozan de grandes subvencións. Reciben de modo directo un subsidio por ter unha fonte cualificada, erradamente, como limpa ou alternativa. Ademais, hai que ter en conta que se instalan en dominio público hidráulico e utilizan unha auga que é de todos en beneficio privado.

O resultado é que o desenrolo do noso agro se ve freado pola competencia desleal destas empresas. Nunha sociedade onde o campo aporta moito, o mantemento duns ríos vivos resulta básico para actividades de futuro como o turismo rural

Pepe Salvadores

ou a pesca deportiva, respectuosa coa natureza. Neste contexto, sorprende que en Galiza se queiran levantar centos de minicentraís. Así, para favorecer a calidade de vida dos galegos, débese acadar a axuda de particulares e empresarios de turismo rural e o compromiso de institucións públicas, quen teñen moito que dicir ante o outorgamento das concesións. Faise preciso que os alcaldes vaian máis alá da mera presentación de alegacións en nome das corporacións municipais como simple trámite. Deberían mediar ante Augas de Galicia e os veciños para defender as demandas destes.

É preciso definir o modelo de río que se quere ter. Unión Fenosa presenta un proxecto de río morto para uso privado, mentres que os veciños esixen un río vivo de verdadeira utilidade pública, un río con usos deportivos, sociais e ecolóxicos. O río non é un negocio privado, a auga é un recurso estratéxico e polo tanto impónse un uso racional e planificado.

Esperemos que a vontade popular e a razón se impoñan sobre os intereses de empresas privadas que mercan os favores de políticos que lles autorizan as súas desfeitas.

XESTORA DE COOPERATIVAS DE VIVENDA

PROMOCIÓN EN:

Santiago
Padrón
Vigo
Vilalba

CASTELAR DE GESTIÓN, S.L.

Avda. de Lugo, 6 - baixo
15702 Santiago de Compostela
Teléfonos 981 595 077 / 981 595 061